

С. и. редакције • админ.
Космајска ул. бр. 22.
www.nb.rs

Службаси се дају у администри
— Цена утврђена —

Бесплатна се писма не
имају. Рукописи се не
враћају.

Листа, рукописе, новац
већ сстало што се односи
на лист, слати власништву
листа

Адреса за телеграме:

«СТРАЖА» — БЕОГРАД

Претплатата за Србију

на пошти:

на годину : дин. 12.—

шест месеци : 6.—

три месеца : 3.—

један месец : 1.—

Претплатата иностранске

на пошти:

на годину : дин. 30.—

шест месеци : 15.—

три месеца : 7.50

СТРАЖА

СЛОВОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092

Излази сваки дан у 6 ч. пре подне

ТЕЛЕФОН ШТАМПАРИЈЕ 1092

Бугарска мења курс

Бугарски посланици неће у Цариград — Бугарска чека Румунију

СОФИЈА, 11 јануара

На седници владине странке која је одржана у Собрању под председништвом д-р Радославова, после дугог саветовања решено је да се екскурзија владиних посланика у Цариград одложи.

У политичким круговима говори се да у овом одлагању треба гледати нов курс бугарске спољне политике.

После конференције националаца и после аудијенције Гешова код краља Фердинанда д-р Радославов се осећа и сувише несигуран на своме положају, и да би се одржао почeo је да мења правац спољне политике.

Круговима близким двору верују да ће и Бугарска истовремено са Румунијом ступити у акцију. Тврди се, да је овоме већ између Бугарске и Румуније учињен споразум.

„ВИТОРУЛ“.

Бугарски левови

Г. Генадијев неколико се дана налазио у Риму, где је као делегат бугарске владе имао да дође у додир са италијанским политичким круговима и да им представи „жалосно и очајно стање које влада у Македонији“. Да би то стање представио што се чијије и да би за бугарску „праведну“ ствар задобио подршку талијанских политичара и штампу, г. Генадијев је као што јављају из Рима био по нео собом и — 80.000 франака, којом је сумом требао да поткупи талијанску јавну реч. Да ли је у овоме успео или не, не јављају из Рима, али судећи по расположењу штампе, г. Генадијев је насео. Талијанска штампа, познавајући добро бугарске „праведне“ тежње као и стање које влада у Македонији учинила је

један симпатичан гест: сем неколико сасвим беззначајних интервијува ни један лист није донео ма какав било други чланак. У опште, долазак г. Генадијева примљен је сасвим хладано и у талијанским политичким круговима није му се придавала богзна ка већност.

За нас Србе, против којих је овај пут и предузимали и против којих су требали 80.000 лева да проговоре од велике је важности пут г. Генадијева. Нарочито је он важан у садашњем ратном стању. Још од почетка рата Бугари су нам се показали као непријатељи. И само благодајећи енергичном кораку руске владе, која је у заповедном тоју изјавила да ће сваки не-пријатељски корак предузет против Србије сматрати као

и напад на Русију, Бугари су мало стукнули.

Међутим, кад није смелајиво она је хтела тајно да рове против Србије. И после

дугог већа бугарски државници послаше г. Генадијева да са левовима брани

„угрожена“ права и „оправдане“ тежње бугарског на-

рода. Али благодарећи све сти

талијанског јавног мињаја, бу-

гарски планови нису упалили.

Намере бугарске владе пре-

треле су фијаско и ми Срби можемо бити задовољни. Нека је част талијанском народу

чији јавни радници нису се

дали поткупити.

Решење балканског

питања

Сада већ нема ни једне државе на Балкану која не признаје да међу балканским државама, ако желе да очувају своју независност, мора постојати неки споразум или савез. То је, ипак, један утес.

шан факт, када се узме у обзир да се некада на то признање није магао од свих добити. А и ствар остаје само на томе признању.

Познато је, с каквим тешко-

ћама је скопчано остварење савеза због себичних инте-

реса појединачних држава и њихових династија. Али, запи-

тајмо се да ли имају право преговорачи када сумњају један у друге: да ли имају право српски владајући кругови

када се боје да им Бугарска не затвори пут на Солун и онемогући сав трговачки саобраћај те тиме убије привредни живот земљи, да ли имају право бугарски владајући кру-

гови када се боје Срба и Грка и њиховог пеновног блока

против њих; да ли имају право Грци када се боре за свој живаљ и за своју нову

влашку област коју су прошлог рата добили? Имају ли пуне права сви.

А иако ни то најбољи доказ да се на таквој основи не може правити савез. Не може

се правити савез с обзиром само на овај садашњи политички моменат, јер савез тако склопљен не би могао превивети тај политички моменат са њим би и он ишчезао. А

садашњи политички моменат само је један од најбољих подстицаја, управо последња

опомена за балканске државе да се удруже против заједничких великих и си-лих непријатеља; да склопе један чврст, интиман савез.

То је његова битност, то је његов највећи значај; то, и

еко стоти пут, најречитије опомиње балканске народе на њихове интересе: упућује их на бољу будућност.

Свима балканским народима потребна је најшира слобода верска и национална.

Свима балканским народима потребан је излаз на Бело

море ради њиховог привредног саобраћаја са Европом.

Свима њима потребан је дуг мир и културан живот, који ће их изједначити са најкултурнијим народима у Европи.

Свима њима потребна је политичка и економска самосталност и свима њима посебна је снага да би могли одбити сваку навалу на Балкане. А ниједан од њих није довољно снажан да и мало већу навалу може задржати, да не прелази не само њега већ и све остале народе на Балкану.

Нама се чини да никада историса моменат није био простији за разумевање него што је овај. Нама је од великих Сила обе групе бачена парола: брачите се! И ми треба да се бранимо. Ми треба да учинимо оно што смо давно требали учинити. Ми не смемо да замислимо више један такав рат као што је био прошли између нас и браће Бугара. Ми хоћемо Савез и тиме одговарамо Великим Силама. Сад је дошао моменат за остварење федерације балканских народа јер је она једино решење балканског питања, које ће обезбедити мир и напредак народа на Балкану.

Месносна скупоћа

Како је у Аранђеловцу

До пре неки дан у Аранђеловцу је била толика скупоћа да човек мора просто да се зграче: Тако например: 1 кило шећера 2.40, 1 кило леба 1.60, 1 литар гаса 1.60, 1 литар зејтина 4 динара, 1 кило соли 1.20, 1 кило брашна 1.20, 1 кило црне лука 1.20, 1 кило масти 2, 1 кило сланине 2.40, 1 кило пиринача 1.60, 1 кило кафе 8 динара, 1 кило кајмака 4 динара.

Видећи да су цене са свим неиздржљиве, начелник војне станице г. Милутин Филиповић издао је наредбу и одредио цене свему. Од тога дана трговци су попустили у неким артиклима, али сви се не управљају по такси која им је дата.

Добро би било да г. начелник казни и оне газдаше га ће се тек онда ностишици. Кажњавати само сиротињу није баш тако популарно.

Нехотична грешка

(Посвећено г. Министру Војном)

Наши војни патомци, који су на страни студирали међуцинске науке, трпе, већ од почетка рата једну неправду, која им је дошла, случајаом грешком.

Ови се редови нарочато тичу оних питомаца, који су још прошле године грабили да заврше своје студије, — или их је рат у томе омео. Ствар је у овоме.

Ти млади људи, још још 1912 год. су употребљени на службу при разним болница-ма, или чак и оперативним једиништвима; и, док је према њима, у прошлым ратовима, било, бар толико пажње, да

им је поред ножчане хране, давато и по 125 дана, месечно на име плате, дотле сад у овом рату, укинута им је ита иевнатна плата. Па не само то. Џок сви ратници на бојном пољу добивају ма какве бенефације, дотле ови млади људи, нису ни корака ирднули, ни у чину, ни у плати! А у шкотли, што су изгубили, да и не помињемо.

Ово је нехотична неправда, коју би нови министар војни, као спроведљив човек, требао да одклони, јер они сви врше лекарске дужности.

Додајте томе, да су њихови млађи другови, већ капетани у војсци, па је онда речено све.

— С. —

Пред решењем

— Италија позива своје поданике. —

Рим, 11 јан. — После дуге министарске седнице под председништвом краља Емануела решено је да се сви талијански поданици телеграфски позову, да се одмах врате у земљу. Очекује се сваког тренутка указ о мобилизацији.

Лекарска несвесност

— На превијалишту лекари играју карте —

У целом ратном механизму санитет једино преставља нешто хумано; стамо где се све руши и уништава, он треба да спасе оно што је најдрагоценје: повређени људски живот. Само как би код наших лекара било иоле хуманости и савесности!

Ево два верно изнета случаја, који најбоље показују како наши лекари мало воде рачуна о људским животима и са колико се мало пажње и памети поступа према рањеницима.

Пре десетак дана дошао је из Турије у Наш један ратник рањен у ногу. Лекари су констатовали да му је цела нога заражена и донели свој суд: да мора умрети. Ме-

ђутим, у Турији је у Болници примећено да је рана инфицирана. Али да се господи болничари и лекари не би мучили, они су чишћење ране и спречавање даљег трошавања крви оставили својим колегама у Нишу. А та подвала што су је колеге колегама хтели учивити, проузроковала је смрт несрећног рањенику...

Ништа боље се не ради ни на ратним превијалиштима, где долазе рањеница са свежим ранама.

Ево и за то пример.

При сужбијању Аустријанаца рањен је у руку и један џак наредник из 7 пука. Рана није била тешка, али се могла инфицирати и требало је зауставити крв. Он долази у најближе превијалиште, али га одатле терају у превијалишту његовог пука. Иако је он морao обићи неколико пре-

вијалишта док је нашао своје, којо зна колико би му крви исцурило да се није нашао један други рањеник вешт превијалишту.

Али то што је нашао на свом превијалишту, најинтересантније је. Скупила се маса рањеника које треба превијати; има и тешко рањених којима треба одмах указати помоћ и највећу пажњу. Али место свега тога болничари теше рањенике овим доиста утешним речима:

— Чекајте и не вићите, јер доктори сад играју карте!

*
Страшно и ужасно!

— Р. Н.

Са мора

— Прошаст „Едварда“ —

ПЕТРОГРАД, 10. јануара. — Јављају из Лондона: једна немачка подводна лађа је потопила, на 20 км. од ушћа Мезе, енглеска брод „Едвард“.

Заробљеницу и плен

— Шта су Руси до сада запленили и колико су заробили —

ПЕТРОГРАД, 10. јануара. — Из Кијева јављају да је од почетка рата у Кијеву доведено 15 генерала, 5300 официра и 194681 војника заробљеника, 54 топа, 120 митраљеза, 950 мунитионих кара, велика количина пушака, 11 аутомобила, велики број машина за грађење ровова и 9 аероплана.

13

— Цртице из тринаестодневног ропства под Аустријанцима. —

Кад је оно била општапљачка по Београду дође ред и на Топчидерску Економију. Војник који је био при улазу и пуштао по одређен број жена, да се награбе што им је било могуће, рече једној од њих: „А ваш крал сад чува каз!“

„Зашто баш гас?“ упита жена.

„Није гас, но каз,“ па ухвативши се руком за браду продужи:

„Оно што прави мее-е-е!“ „А козе“ рече жена, „ако ће, да Бог да једног дана и оног старог брадатог јарца“ (помиљајући на цара Фрању.) Мађар то није разумeo.

Ревизорима

Чинимо пажљивим све наше ревизоре, који нам ни до данас на послаше обрачун и новац да то учине на даље до 15. овог месеца. После тога доба одузимо продају листа сваком исавесном предавцу ЗА НАВЕК.

Срби и французи

— Топао поздрав српском војнику —

ПАРИЗ, 8. јануара.

Господин М. Веснић наш посланик у Паризу упутио је топао поздрав српског војника своме брату по оружју француском војнику. Тај поздрав је нашао најбољи пријем у целој француској штампи, и одговорио му је у име француског војника г. Алфонс Мизе, сада редов француске војске, који је више година броје у нашој средини у марочитој мисији француске владе. Одговор г. Мизе-гласи: „Нека ми је допуштено да кажем колико је ова мисао мила срцу свих француских војника. Познавајући Србију као другу отаџбину, живећи за време балканских ратова у оружаном нероду, био сам сведок легендарне српске храбрости, видео сам ваљаност и материнску бригу српских же на при углavlју непријатељских рањеника. Могао сам о-

Каћуна:

Ви сте звали позив отаџбине свете

ФЕЉТОН

БИЛА ЈЕДНОМ АУСТРИЈА ЈЕДНА

Историчари у близкој будућности ћад почну писати о великим догођајима који се данас догођају, могу овако почети своје импресије: била једном Аустрија једна када се у ондашњој Европи убрајала у Велику Силу и цивилизовану монархију. Иста та Аустрија која је онда постојала, и ако беше скрпљена из разних елемената, ипак је стално и систематски радила на завађању својих и туђих нација. Аустрија, која је некад постојала, беше камен састица свима народама који беху волјни да у миру живе и да ради на економском развоју своје земље.

Опраштавајте мртви соколови наши, Што су ваше хумке, који разорили Ви сте звали позив отаџбине свете И ви сте до скора у борбама били. Опростите, щто смрт није волја дала, Да видите ваше довршено дело; Вашом светом крвљу, купљену слободу, Сједињено Српство и Словенство цело! Косово, 1—1—1915. г.

Данашња Велика Србија за време Европског рата, који је трајао нешто више од пола године, беше малена Краљевина. Она је сав свој живот била посветила томе, да са суседима, који је нерадо гледаху, живи у што пријатељским односима, али су је ове из све душе мрзеле и гледале да је што пре униште.

И онда, опет помоћу интрига аустријских, искреју рат између малене Србије и Бугарске краљевине. У године 1912 и 1913 мала Србија имала је два рата са Турцима и својом једнокрвном браћом Бугарима. Рат се свршио на штету ових последњих. И после овога рата, Аустрија, која је некад престављала у Европи културну монархију и Велику Силу, отишла је тако далеко, да је сегнула за оним што је Српски народ до срца заболело. Аустрија је тражила у једној својој ноти упућеној

Србији, да учини све оно што би за свагда убило углед и достојанство једне самосталне државе. Још више. Аустрија је својим захтевима ишла на то, да за свагда учини Србију својом вавалном провинцијом.

Далматија, ватска, Босна, Херцеговина, Срем, Банат и све остале покрајине које се данас налазе у саставу Српске Монархије, силом су биле игнорисане и мучене ужасним терором од те исте Аустрије која је некад била на карти Европе, и која се убрајала у цивилизовану монархију. Пуна подлаштва, емерства,ничег хуманог у њој, и ова иста Аустрија је ипак била пред целим светом као извор културе и просвећености. Кроз дуги низ година, од постанка њеног па све до средине 1915 год. када је исчезла са лица Европе, Аустрија је била прека свега онога што је во-

дило миру, слободи и културном развијању . Европских народова.

Ми историчари који морамо праведно оцењивати све до гађаје и сваку ствар, најсметљије смемо тврдити: да ове Аустрије није било, не би избио онај покољ — Европски рат, нити би милионима невиних жртава платило својим животима, подли и мучки систем владавине ове грозне немани која се звале Аустрија. И најзад дође дан обрачувања.

Савезник Аустрије, Немачка, ова Немачка коју данас видимо свако мирну и питому као јагње, и чије су грањице данас тако скучене беће онда војнички одлично спремна, и она се поведе за својом савезницом Аустријом.

Но тада настаде оно што је одавно требало да буде. Русија, Француска, Енглеска, Белгија, па и онда малена Србија, свесни свесни светог за-

Нада Радио

АРМАН.

www.nb.rs

КЊЕРИ ГРЕХА И ПОРОКА

Први корак у порок

(24)

ГЛАВА III

Историја се понавља

Невенка је било тешко и није могла више да мисли. Скрхана и уморена догађајима она се онако обучена изевала на још неразмештну постельју. Дуго је лежала не мислећи ништа. После једног саћета уђе у собу Нулићева рођака и видећи Невенку на неразмештеном кревету поче се извињавати што није кревет наместила. Иако је ова жена била преко сваке мере услужна и учтива према њој, Невенка је ипак према њој осећала неку одвратност. Она ни сама није знала од куда то. Дајући јој знак да се ни мало не љути и да може да иде. Кад је овд изашла Невенку опет обузеше старе мисли.

IV

Нужда — закон мења

Хтела не хтела Невенка је морала да мисли на оно о чему је са Нулићем пре једно два сата говорила. Мислила је дуго и најзад је дошла до тога да има свега два излаза:

Кутије на продају

Имам празне кутије у разним величинама и продајем јевтино.

Јелена Миљкић, модискиња

КНЕЗ МИХАЈЛОВА УЛИЦА БР. 1.

11 2-3

ШТАМПАРИЈА

Драг. Грегорића и Друга

БЕОГРАД

Космајска улица бр. 22.

БЕОГРАД

Препоручује се поштованом грађанству за израду сваковрсног штампарског посла као: часописа, циркулара, вињета, свадбених позивница; вереничних карти, посмртних листа

Штампарија је складећа са најмодернијим хобим словима, шарама и линијама.

Штампарија је складећа са четири штампарске машине и две СЕЦ машине за слагање, да би могла сваш посвој израдити на потпуно задовољство пошт. среће муштерије.

Израда је чиста и брза, — Цена умерена.

52

П. В. Радецки

Стара војник

Већ за мене нема премалења
Нити зоре, која младост злати
Борба ми је сад једина срећа,
А остало, све ми доба скрати.

Као сужањ пут мрачне тамнице
Крочим нагло у сусрет старости
И она ми пружа степенице,
Да јој што пре у власт могу пасти

Зато врага отвара ми широм
И жељи ме, њима затворити,
И сковат' њенијем синџиром.
Али ипак још ћу се борити.

И скоро ме она ухватити неће
Макар ик је стигла да догледу
Јер ме смага још челична креће
Те презирим старост, — људску
бједу

А уз то ме света нала блажи
Скора зора, опште српске среће
А највише дух ми вјера снажи
Што већ Србија робовати неће.

И зато сам кротак, те стојички
Животнога смосим својства
крста,

И држим се пеносно војнички
Као стјена од гранита чарста.

Молим Бога у тренутку сваком
Да ми живот подржи и снагу,
Док отмемо душману опајком
Српску земљу, свету нам и драгу.

А то сада приводи се крају
Јер слобода златна стере крила
Њене луче моме Српству сјају
Ропство гине, правда га сломила

Још почивка раставља ме мала
Докле видим остварену жељу
Најсветију — муга вдејала
Отаџбину сједињену вељу...

Чим то буде најсретњи ћу бати,
И младијски коло ћу повести
Пјевајући Бога ћу славити
Што се Српство спасло од
објести.

И старост ћу радо срести тада
И љајећу хвалу одат' Богу
Што је моја остварена нада
Да спокојно отић њему могу.

Моли се ко би ма шта знао
о Гвоздену Рајчићу,
поднареднику 2 чете 1. бат. 9-ог
пеш. пука 1 позива. Рајчић је у
последњим борбама 12. новембра
1914 год — и као ранен одне-
шен је у болницу; до данас се
није никако јавио; да ми јаве на
адресу: Милосаву Рајчићу, еко-
ному селу Кула, срез и округ по-
жаревачки. 12, 1-3

„Монитор“

У слици и речи

може се добити код „Страже“

Јелена Миљкић

МОДИСКИЊА

Извештава своје муштерије да је понова
отворила своју радњу и да зимске ше-
шире продаје по врло ниској цени.

2-3

10

ПЕЧАТОРЕЗАЧКА РАДЊА
ИЗ БЕОГРАДА

Жирка Јерлехвајка

Обреновића улица преко пута „Руског Цара“ у Нишу
прима поручбине печата и штампила. Гравира
златне и сребрне ствари, израђује бразду и со-
лидио по умереној цени. На захтев шаље свој
9 илустровани ценовник. 2-10

Кодонијадна деликатесна радња

„Гранд Пасаж“

Отворена је и вика увек свежу робу

14—14—196

ОТВОРЕНА ЈЕ

НОЖАРСКА ТРГОВИНА

Паје Ђ. Мијатовића

У БЕОГРАДУ

1-3

Црвени Крст

моли за поклоне: новаци, душека,

гаћа, чарапе, сламарица, кошуља,

јоргана, јастука, поњава, ћилића,

шареница, пешкира, марама, назу-

вица, опанака, ципела, излуча, занула и посуђе.